

Zijn windturbines in de waterlinies juridisch houdbaar?

De gemeenteraad van De Ronde Venen staat voor de vraag of het Geingebied op voorhand moet worden uitgesloten als zoekgebied voor windenergie. Is het zinvol de inwoners via een enquête “duurzame opwek wind en zon” het Geingebied als optie voor windturbines te presenteren? In dit document wordt aangetoond dat ieder plan tot windturbines daar bijvoorbeeld kansloos is. Deze conclusie kunt u zelf trekken uit de **omgevingsvisie** en de **kwaliteitsgids** van de Provincie Utrecht en uit een zogenoemde **Heritage Impact Assessment** uitgevoerd in opdracht van dezelfde provincie. Deze documenten worden u hieronder gepresenteerd met de relevante citaten. Het is aan de gemeenteraad om knopen door te hakken niet aan de ongeinformeerde burger. U kunt de informatie in dit stuk wegeen, de gemiddelde burger nauwelijks.

Uit de **Omgevingsvisie provincie Utrecht (ontwerp)** par 4.6.2 ter inzage vanaf 22-09-2020

Op de UNESCO Werelderfgoedlijst staat cultureel erfgoed dat van uitzonderlijke universele waarde is ('Outstanding Universal Value'), met als doel het beter te kunnen bewaren voor toekomstige generaties. Plaatsing op de Werelderfgoedlijst geeft erkenning en internationale allure, en versterkt het toeristisch-recreatief profiel van Utrecht. De Stelling van Amsterdam staat reeds op deze lijst en de Nieuwe Hollandse Waterlinie is genomineerd om in 2020 te worden aangewezen, waarna ze samen verder gaan onder de naam 'Hollandse Waterlinies'. De Neder-Germaanse Limes

.....

De uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO Werelderfgoed **willen wij in stand houden**, versterken en beter beleefbaar maken. Bij ontwikkelingen in het UNESCO-gebied mag de uitzonderlijke universele waarde in principe niet worden aangetast. In lijn met de **instructie** van het Rijk in het Besluit kwaliteit leefomgeving beschrijven wij de kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies en de Neder-Germaanse Limes in de Omgevingsverordening:

- **genomineerd UNESCO – Hollandse Waterlinies:** een samenhangend stelsel van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen, een groen en overwegend rustig karakter en ten slotte de openheid. De huidige situatie vormde de basis voor de nominatie.
- **genomineerd UNESCO – Neder-Germaanse Limes bufferzone:** .....

Voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam werken we deze kernkwaliteiten verder uit in de 'Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies'. De gebiedsanalyse geeft meer helderheid over de aanwezige kernkwaliteiten en hoe hiermee om te gaan bij nieuwe ontwikkelingen. Gezien de grote maatschappelijke opgaven waar we als provincie voor staan, willen we zeker niet bij voorbaat alle ontwikkelingen in het UNESCO Werelderfgoed uitsluiten. **We onderzoeken samen met Rijk en gemeenten hoe we de energietransitie kunnen inpassen in werelderfgoedgebieden. Met slim combineren – bijvoorbeeld met opgaven recreatie en gezonde leefomgeving – kan de kwaliteit van het gebied juist worden versterkt.** Dat geldt met name aan de hoog dynamische zuidoostzijde van de stad Utrecht. We willen de Hollandse Waterlinies daarbij wel inzetten als dragers en aanjagers van omgevingskwaliteit, en uitgaan van de kracht van dit bijzondere landschap. Bij een groot maatschappelijk belang kunnen wij (via ontheffing) een aantasting van de uitzonderlijke universele waarde toestaan **als er geen reële alternatieven zijn** en de aantasting wordt gecompenseerd met maatregelen die het UNESCO Werelderfgoed versterken. Het is van belang dat de **waarde van de linie als geheel intact** blijft.

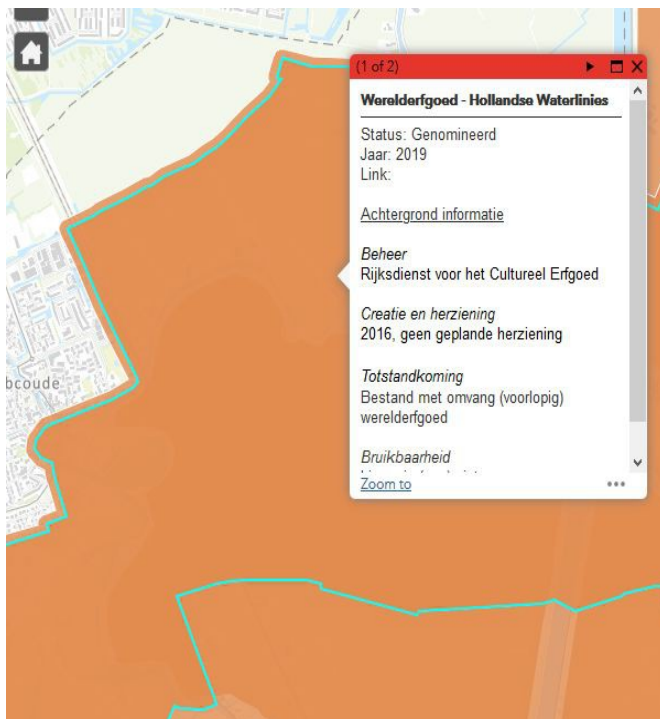
Gemeenten die in hun ruimtelijke plannen ontwikkelingen toestaan in het Werelderfgoedgebied, moeten motiveren dat deze de uitzonderlijke universele waarde niet aantasten. Daarbij kunnen ze gebruik maken van de gebiedsanalyse. Bij concrete initiatieven (en ruimtelijke besluiten daartoe) in het UNESCO Werelderfgoed, of in de directe nabijheid daarvan, kan bovendien een **Heritage**

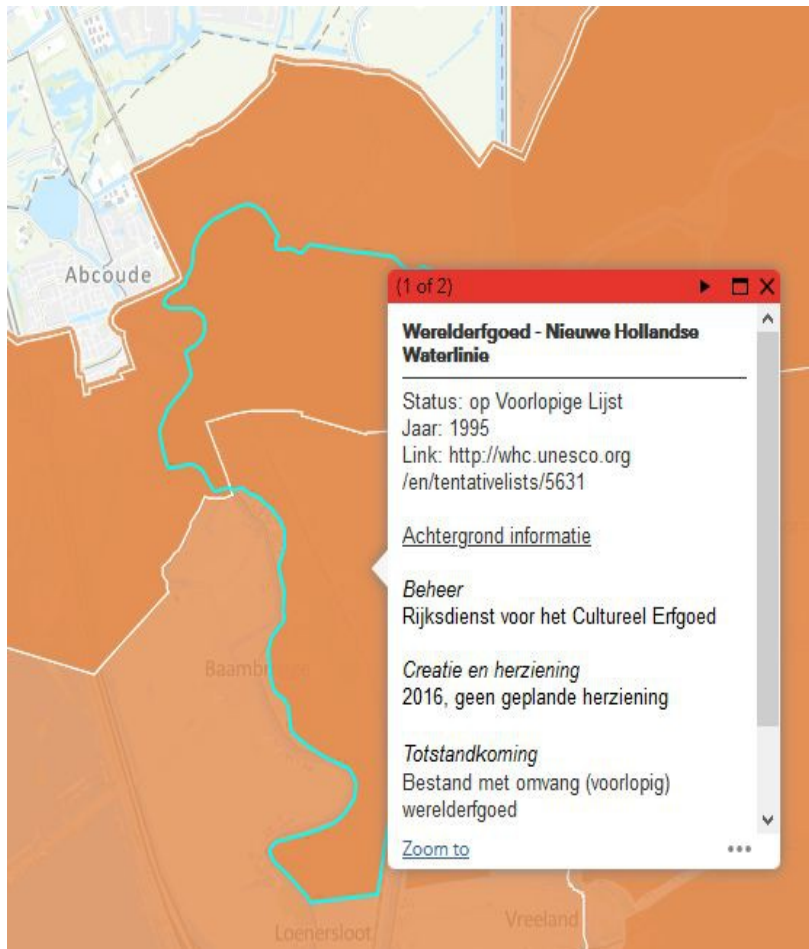
Impact Assessment (HIA) worden gedaan om nader inzicht te verkrijgen in de effecten van de beoogde activiteit op de uitzonderlijke universele waarde. ....Het kernrandzonebeleid maakt deel uit van ons beleid voor rood-voor-groen in het landelijk gebied. Rood-voor-groen kan ingezet worden als er sprake is van een kwalitatieve opgave waar bijvoorbeeld omzetting van landbouwgrond naar groene functies gewenst is, of waar extra beheermiddelen gewenst zijn en waar daarom soms ook de vestiging van stedelijke functies aanvaardbaar is. Naast de kernrandzone gaat het om de recreatiezones (zie paragraaf 4.1), de Groene contour (zie paragraaf 4.7) en de buitenplaatszones en de forten in het militair landschap (zie hierna). In al deze zones, met uitzondering van de forten, kan onder voorwaarden bij verstedelijking ook aan zonnevelden gedacht worden.

- 2030: De waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur zijn geborgd in alle gemeentelijke omgevingsplannen en hebben aantoonbaar bijgedragen aan de transitie van de leefomgeving.
- 2030: De uitzonderlijke universele waarde van UNESCO Werelderfgoed is geborgd in alle gemeentelijke omgevingsplannen en heeft aantoonbaar bijgedragen aan de transitie van de leefomgeving.
- 2030: De bekendheid, zichtbaarheid en beleefbaarheid van het UNESCO Werelderfgoed is vergroot.

De **Omgevingsvisie provincie Utrecht (ontwerp)** omvat een plannen viewer provincie Utrecht. Dit is een zogenaamde GIS (Geografisch Informatie Systeem) applicatie. Een GIS bevat kaarten.

Uit één hiervan de [Kaart Cultuurhistorie van Utrecht](#) : twee kaarten

Uit deze kaarten blijkt dat het werelderfgoed van de Waterlinies vanaf de noordelijke gemeentegrens van DRV doorloopt tot de N201 bij Loenersloot en Amsterdam Rijnkanaal.

Voor de Stelling van Amsterdam benoemt de

Nota ruimte drie kernkwaliteiten:

1. samenhangend stelsel van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen.

2. groen en relatief 'stille' ring rond amsterdam.

3. relatief grote openheid.

Als toelichting schrijft de Nota het volgende:

"de Stelling van Amsterdam is een voormalige militaire verdedigingslinie rond Amsterdam, aangelegd aan het eind van de negentiende eeuw. de linie is een unieke, 135 kilometer lange gesloten ring van dijken, dammen, sluizen, forten en inundatiegebieden, ingepast in het landschap. Het gebied buiten de stelling kon in geval van nood onder water worden gezet. door de beperkte toegankelijkheid van het gebied en door het verbod om in de schootsvelden te bouwen, heeft er zich een rijke flora en fauna ontwikkeld en is op veel plaatsen rond Amsterdam de kenmerkende openheid bewaard gebleven. de stelling is in 1996 dan ook op de lijst van werelderfgoed van de UNESCO geplaatst. daarmee is de stelling van 'uitzonderlijke en universele' waarde." de eerste kernkwaliteit voor beide waterlinies is woordelijk hetzelfde. de andere twee zijn inhoudelijk voor beide linies van gelijke strekking, al zijn ze in bewoording iets verschillend uitgewerkt. In dit gebiedskatern Waterlinies worden de drie kernkwaliteiten voor beide Nationale Landschappen gehanteerd.

2. Groen en overwegend stil Het groene en rustige karakter van de linies zit vooral in de buitengebieden die op afstand van de steden liggen. de Stelling van Amsterdam als 'stille' ring rond de stad. rond de stad Utrecht vormt het groene en rustige karakter van de Nieuwe Hollandse Waterlinie een contrast met de drukte van de aangrenzende stedelijke gebieden.

3. (Relatief grote) openheid de openheid zit van oudsher vooral in de inundatiekommen en de vrije schootsvelden voor de forten

Op de eerste pagina van dit document wordt gesteld dat het is van belang is dat de waarde van de linie als geheel intact blijft. Kan men nog spreken van een groene en relatief stille ring van Amsterdam als daar hoge windturbines worden geplaatst? Blijft de relatief grote openheid van het landschap dan intact? Zou dat de Heritage Impact Assessment (HIA) toets doorstaan? (zie pag 1). Het antwoord op deze vraag vindt u op de volgende pagina.

Heritage Impact Assessment (HIA)

Een voorbeeld van een HIA toegepast op de veranderingen in de Hollandse Waterlinie bij het Lekkanaal en het Klooster in opdracht van de provincie Utrecht in 2013 uitgevoerd door Land-id met medewerking van bureau Beek & Kooiman Cultuurhistorie. Hier de [link](#) naar het rapport.

Conclusie p58:

Significant risico

De HIA heeft uitgewezen dat de effecten op de OUV/kernkwaliteiten van de NHW groot tot zeer groot zijn door de planontwikkelingen van de projecten Het Klooster, verbreding Lekkanaal en 3e kolk Beatrixsluis. Zowel op het lokale schaalniveau als op het niveau van de totale Nieuwe Hollandse Waterlinië. Samen vormen ze een significant risico voor de nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Oplossing niet afdoende

Uit het beoordelen van de oplossingsrichting voor de OUV blijkt dat de mogelijkheden om de negatieve effecten op de OUV/ kernkwaliteiten te verkleinen beperkt zijn. Dit is mede het gevolg van de gestelde technische randvoorwaarden (nautisch onaanvaardbaar) van het project Lekkanaal / 3e kolk Beatrixsluis. Binnen de scope van de onderzochte oplossingsrichtingen blijkt het niet mogelijk om het effect terug te brengen tot neutraal of gering. De eindconclusie is dat er nog altijd sprake is van een significant risico voor de nominatie.

p65: richtlijnen Icomos.NL (Icomos: International Council on Monuments and Sites, v ooral bekend als adviseur van de [UNESCO](#) op gebied van het cultuurerfgoed dat staat op, of wordt genomineerd voor, de [Werelderfgoedlijst](#))

De strategie van de HIA als onderdeel van de nominatie, richting UNESCO is erg belangrijk:

- Het gaat er om dat er zorgvuldige planvorming heeft plaatsgevonden waarbij het belang van het werelderfgoed goed is meegewogen. Dit belang wordt vertegenwoordigd door de OUV.
- In het proces van planvorming voor de beoogde ontwikkelingen (die impact hebben op de site), moet duidelijk worden dat er geen andere mogelijkheden zijn. Alle opties moeten bekeken zijn en aangegeven op welke wijze de OUV veiliggesteld wordt.

- Dresden: **Geen alternatieven bekeken** die de effecten op de site verminderen, maar ontwikkeling doorgezet.

In 2009 **verliest** Dresden en het Elbedal zijn status als werelderfgoed. (zie [link](#))

Mocht u nog twijfels hebben over het antwoord op de vraag onderaan de vorige bladzijde dan heeft u nu uw antwoord. Een soortgelijk rapport over een casus in Noord Holland met vergelijkbare conclusies treft u aan in deze [link](#). Dit rapport wordt [hier](#) besproken en geanalyseerd. Uiteindelijk is de Stelling van Amsterdam gespaard.